

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЛІСОВОГО І САДОВО-
ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА**

КАФЕДРА ЛІСІВНИЦТВА

ЗАТВЕРДЖЕНО

ННІ лісового і садово-паркового
господарства 11. 06. 2026 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МИСЛИВСТВОЗНАВСТВО»**

Галузь знань Н «Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина»

Спеціальність Н4 «Лісове господарство»

Освітня програма «Лісове господарство»

Навчально-науковий інститут лісового і садово-паркового господарства Розробники:
асистент, доктор філософії Гуржій Р. В., к. с.-г. н., доц. Білоус В. М., к.б.н., доц.,
Смаголь В. М.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МИСЛИВСТВОЗНАВСТВО»

Головними задачами даної дисципліни є вивчення мисливства, організації мисливського господарства, охорони, збагачення і раціонального використання мисливської фауни, вивчення біології та динаміки чисельності мисливсько-промислових звірів і птахів, розробка методів їх обліку та раціонального використання, впровадження мисливського товарознавства тощо.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Бакалавр	
Спеціальність	Н4 «Лісове господарство»	
Освітня програма	Лісове господарство	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова / вибіркова	
Загальна кількість годин	180	
Кількість кредитів ECTS	6,0	
Кількість змістових модулів	2	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	2026-2027 (3)	2026-2027 (3)
Семестр	6	6
Лекційні заняття	30 год.	8 год.
Практичні заняття	30 год.	8 год.
Самостійна робота	120 год.	104 год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	4 год.	

1. МЕТА, КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни полягає у вивченні методів, сталого управління та збереження мисливських ресурсів, ознайомлення зі світовими тенденціями розвитку та впровадження прогресивного досвіду ведення мисливського господарства.

Завдання навчальної дисципліни оволодіти теоретичними і практичними знаннями з: методів охорони й раціонального використання мисливської фауни, боротьби з браконьєрством; законодавчі та інші нормативно-правові акти з охорони мисливських угідь та збереження мисливської фауни, основ вольєрного розведення мисливських тварин; організації обліків чисельності мисливських тварин; розробки заходів з покращення якості мисливських угідь; сталого управління популяціями мисливських тварин; організовувати заходи з охорони мисливських угідь, розробляти заходи з покращення якості мисливських угідь; розробляти плани з проведення біотехнічних і мисливсько господарських заходів.

Перелік освітніх компонент, які передують вивченню навчальної дисципліни: «Біологія лісових звірів та птахів», «Зоогеографічне та мисливськогосподарське районування», «Дендрологія», «Ботаніка», «Лісівництво» «Біотехнія».

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі лісового і

мисливського господарства або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

ЗК 10. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

фахові (спеціальні) компетентності (СК):

СК 6. Здатність вибрати типове обладнання та інструменти для вирішення сформульованого завдання, а також оцінити економічну ефективність його виконання;

СК 8. Здатність вирішувати поставлені завдання з мисливства та забезпечувати ведення мисливського господарства в лісовому фонді.

СК 10. Здатність організувати роботу малих колективів виконавців.

СК 12. Екологічні мислення і свідомість, ставлення до природи як унікальної цінності, що забезпечує умови проживання людства, особиста відповідальність за стан довкілля на місцевому, регіональному, національному і глобальному рівнях.

Програмні результати навчання (ПРН) ОП:

ПРН 4. Володіти базовими гуманітарними, природничо-науковими та професійними знаннями для вирішення завдань з організації та ведення лісового господарства;

ПРН 5. Розуміти і застосовувати особливості процесів росту і розвитку лісових насаджень, теорії та принципи ведення лісового і мисливського господарства для вирішення завдань професійної діяльності;

ПРН 7. Застосовувати законодавчі акти, нормативно-довідкові матеріали, організаційно-управлінську документацію з організації та ведення лісового і мисливського господарства, знання з економіки та права для забезпечення ефективної виробничої діяльності.

ПРН 8. Проектувати та організувати ведення лісового та мисливського господарства відповідно до встановлених вимог;

ПРН 10. Аналізувати результати досліджень лісівничо-таксаційних показників дерев, деревостанів, їх продуктивності, стану насаджень та довкілля, стану мисливських тварин та їх кормової бази.

ПРН 11. Оцінювати значимість отриманих результатів досліджень дерев, деревостанів, насаджень, лісових масивів і стану довкілля, стану мисливських тварин та їх кормової бази і робити аргументовані висновки;

2. ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Мисливське господарство, мисливська фауна та мисливські угіддя														
Тема 1. Вступна лекція. Історія та розвиток мисливствознавства.	1-2	16	2	2	-	-	12	-	1	-	-	-	-	-
Тема 2. Біологічні, екологічні та етологічні особливості основних представників мисливської фауни.	3-4	16	2	2	-	-	12	-	1	1	-	-	-	-
Тема 3. Мисливські угіддя. Біотехнічні заходи.	5-6	16	2	2	-	-	12	-	1	1	-	-	-	-

Тема 4. Інвентаризація мисливських ресурсів.	7-8	16	2	2	-	-	12	-			-	-	-
Разом за змістовим модулем 1	x	64	8	8	-	-	48	-	3	2	-	-	-
Змістовий модуль 2. Охорона та раціональне використання мисливських ресурсів.													
Тема 5. Мисливське спорядження, мисливські трофеї, мисливське собаківництво.	9-10	18	2	2	-	-	14	-	1	1-	-	-	-
Тема 6. Охорона мисливських ресурсів.	11-12	18	2	2	-	-	14	-	1		-	-	-
Тема 7. Раціональне використання мисливських ресурсів.	13-15	20	3	3	-	-	14	-	1	1	-	-	-
Разом за змістовим модулем 2	x	56	7	7	-	-	42	-	3	2	-	-	-
	x	120	15	15	-	-	90	-	6	4	-	-	-

3. ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступна лекція. Історія та розвиток мисливствознавства.	2
2	Біологічні, екологічні та етологічні особливості основних представників мисливської фауни.	2
3	Мисливські угіддя. Біотехнічні заходи.	2
4	Інвентаризація мисливських ресурсів.	2
5	Мисливське спорядження, мисливські трофеї, мисливське собаківництво.	2
6	Охорона мисливських ресурсів.	2
7	Раціональне використання мисливських ресурсів.	3
Всього		15

4. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Визначення оптимальної щільності та чисельності основних видів мисливських тварин.	2
2	Облік мисливських звірів і птахів.	2
3	Біотехнічні споруди у мисливському господарстві.	2
4	Проектування приміщень для утримання диких тварин.	2
5	Корми та підгодівля диких тварин в мисливському господарстві.	2
6	Типологія та бонітування мисливських угідь.	2
7	Мисливська зброя, боєприпаси та спорядження.	3
Разом		15

5. ТЕМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Мисливське господарство, мисливська фауна та мисливські угіддя	15
2	Охорона та раціональне використання мисливських ресурсів	15
Всього:		30

6. МЕТОДИ ТА ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ:

- усне або письмове опитування;
- модульні тести;
- співбесіда;
- реферати;
- захист практичних робіт;

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (лабораторні, практичні заняття);
- метод проблемного навчання;
- метод практико-орієнтованого навчання;
- кейс-метод;
- метод проектного навчання;
- метод перевернутого класу, змішаного навчання;
- метод командної роботи, мозкового штурму;
- метод гейміфікованого навчання;
- самостійна робота (виконання завдань).

8. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України».

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання, балів
Модуль I. Мисливське господарство, мисливська фауна та мисливські угіддя України (ПРН: 4, 7, 11)		
Лабораторна / практична 1. Вступна лекція. Історія та розвиток мисливство-знавства	Знати предмет і задачі мисливство-знавства та історію виникнення полювання і мисливського господарства.	5
Лабораторна / практична 2. Біологічні, екологічні та етологічні особливості основних представників мисливської фауни.	Знати види копитної дичини, пернатої дичини. Вміти визначати хутрових тварин.	5
Лабораторна / практична 3. Мисливські угіддя. Біотехнічні заходи.	Знати загальну характеристику мисливських угідь. Ознайомитись з лісомисливським районуванням, типологією мисливських угідь,	5

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання, балів
	бонітуванням мисливських угідь та основними біотехнічними заходами.	
Лабораторна / практична 4. Інвентаризація мисливських ресурсів.	Знати методи обліку диких тварин. Навчитись здійснювати облік тварин на місцях їх концентрації, маршрутах та методом обліку здобутої дичини	5
Лабораторна / практична 5. Мисливське господарство, мисливська фауна та мисливські угіддя	Знати види копитної дичини, пернатої дичини. Вміти визначати хутрових тварин Знати загальну характеристику мисливських угідь. Ознайомитись з лісомисливським районуванням, типологією мисливських угідь та бонітуванням мисливських угідь.	20
Модульна контрольна робота №1	Тестові завдання	60
Всього за модулем 1.		100
Модуль 2. Теоретичні та нормативні особливості полювання (ПРН: 5, 12)		
Лабораторна / практична 5. Мисливське спорядження, мисливські трофеї, мисливське собаківництво.	Знати загальну класифікацію мисливської зброї, навчитись споряджати мисливські набойки та ознайомитись з мисливською продукцією та сферою її застосування.	5
Лабораторна / практична 6. Охорона мисливських ресурсів.	Ознайомитись із загальними засадами охорони тваринного світу. Вивчити законодавчі акти з охорони тваринного світу.	5
Лабораторна / практична 7. Раціональне використання мисливських ресурсів.	Знати загальну організацію мисливського господарства, контроль полювання, ліміти використання мисливських тварин, терміни полювання, заборони щодо здійснення полювання, особливості полювання на пернату дичину.	10
Самостійна робота 2. Охорона та раціональне використання мисливських ресурсів	Знати загальну організацію мисливського господарства, контроль полювання, ознайомитись із загальними засадами охорони тваринного світу. Вивчити законодавчі акти з охорони тваринного світу.	20
Модульна контрольна робота 2.	Тестові завдання	60
Всього за модулем 2.		100
Навчальна робота	(M1 + M2)/2*0,7 ≤ 70	
Екзамен	30	
Всього за курс	(Навчальна робота + екзамен) ≤ 100	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний), за відсутності таких причин перескладання модулю (наприклад на вищу оцінку) відбувається тільки шляхом усного опитування студента.
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час здачі тестів модулів та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) та наявності індивідуального графіку навчання може відбуватись індивідуально (в онлайн формі за погодженням із дирекцією інституту)

9. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn – <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1362#section-0>);
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти;
- програма навчальної практики навчальної дисципліни.

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Делеган І. В., Делеган І. І., Делеган І. І. Біологія лісових птахів і звірів. Львів: Поллі, 2005. 600 с.
2. Гайченко В. А., Царик Й. В. Екологія тварин: Навчальний посібник. Херсон : Олді-плюс, Київ : Ліра-К, 2012. 232 с.
3. Камінецький В. К., Бабіч О. Г., Смаголь В. М. Екологічні та господарські засади напіввільного розведення диких копитних (на прикладі спеціалізованих підприємств Державного управління справами Президента України). Монографія. ЗАТ «Миронівська друкарня», 2011. 154 с.
4. Корж О. П. Етологія тварин: навчальний посібник. Суми: Університетська книга,

2011. 236 с.

5. Бондаренко В. Д. Біотехнія: навч. Посібник. Ч. 2. Львів: ІЗМН, 2002. 352 с.
6. Гандзюра В. П. Екологія. К., 2002. 85 с.
7. Делеган І. В., Чернявський М. В., Феннич В. С. Перспективи розвитку мисливського господарства в Закарпатті (Практичні рекомендації щодо розвитку мисливського господарства при запровадженні багатofункціонального, наближеного до природи ведення лісового господарства). Івано-Франковськ: Фоліант, 2007. 158 с.
8. Потіш Л.А., Фаринець С.І. Навчально-польова практика з зоології: Навчальний посібник. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2013. 120 с.
9. Потіш Л.А. Птахи Закарпатської області (анотований список). Львів, 2009. 124 с.
10. Смаголь В.Н. Гаврись Г.Г. Зубр, *Bison bonasus* (Mammalia, Artiodactyla) в Україні: динаміка численности, распространение, стаи и лимитирующие факторы. Монографія. – К.: ТОВ «Велес», 2013. 128 с
11. Царик Й.В., Яворський І.П., Шидловський І.В. Хребетні тварини західних областей України. Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 52 с. 5.
12. Фауна України: охоронні категорії. Довідник / О. Годлевська, І. Парникоза, В. Різун, Г. Фесенко, Ю. Куцоконь, І. Загороднюк, М. Шевченко, Д. Іноземцева. Видання друге, перероблене та доповнене. Київ, 2010. 80 с.
13. Національна бібліотека ім. В. І. Вернадського [Електронний ресурс] – <http://www.nbu.gov.ua>.
14. Законодавство України [Електронний ресурс] – <http://zakon.rada.gov.ua>.
15. Урядовий портал [Електронний ресурс] – <http://www.kmu.gov.ua/control/>
16. Український сервер мисливця – <http://www.uahunter.com.ua>
17. Український портал мисливця [Електронний ресурс] – <http://www.hunters.com.ua/blog/pomogaya-prirode>